

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Hany Pipkové v právní věci **žalobkyně A. Č.,** zastoupené advokátem Mgr. Michaelem Buchlovským se sídlem Mášova 6, Brno, proti **žalovanému Ministerstvu práce a sociálních věcí se sídlem Na poříčním právu 1, Praha 2,** v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2001, č. j. 44/29531/12. 7. 2001,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2001, č. j. 44/29531/12. 7. 2001 **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen zaplatit** žalobkyni na nákladech řízení částku 4650 Kč k rukám advokáta Mgr. Michaela Buchlovského do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 10. 2001 č. j. 44/29531/12.7.2001 bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce Brno-město (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 6. 6. 2001 č. j. BMA-10725/2001-S, kterým byla žalobkyně ode dne 1. 6. 2001 vyřazena z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu úmyslného maření součinnosti při zprostředkování zaměstnání podle § 7 odst. 3 zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) a bylo jí odejmuto hmotné zabezpečení podle § 14 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Žalovaný dospěl k závěru, že správní orgán I. stupně rozhodl správně. Správní orgán I. stupně zprostředkoval žalobkyni vhodné zaměstnání administrativní pracovnice (§ 1 odst. 4 zákona o zaměstnanosti); ta požádala zaměstnavatele, k němuž byla doporučena, o možnost úpravy pracovní doby s ohledem na její studium. Zaměstnavatel tyto její požadavky neakceptoval a nepřijal ji do pracovního poměru. Žalobkyně byla správním orgánem I. stupně poučena o svých právech a povinnostech uchazeče o zaměstnání. V žádosti o zprostředkování zaměstnání žalobkyně potvrdila svým podpisem, že v současné době jí nebrání žádné skutečnosti v nástupu do zprostředkovaného zaměstnání. Úřad práce nedisponuje žádným nástrojem k tomu, aby přiměl zaměstnavatele k přijetí uchazeče, který si klade nadstandardní požadavky

na uzpůsobení pracovní doby či poskytování pracovního volna. I pokud by správní orgán I. stupně byl o studiu žalobkyně předem informován (tak tomu ovšem v daném případě nebylo a žalovaný si tuto skutečnost ověřil), nemohl by žalobkyni nijak vyjít vstříc, neboť zaměstnavatelé zpravidla požadují zaměstnance, kteří pracují na plný pracovní úvazek. Pokud by sám správní orgán I. stupně akceptoval požadavky žalobkyně, byla by na trhu práce neumístitelná a její evidence by byla čistě formální, přičemž by jí z ní plynuly pouze sociální výhody.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včas žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji postoupil Vrchnímu soudu v Praze jako soudu věcně a místně příslušnému (podle právního stavu platného a účinného do 31. 12. 2002). V argumentačně obsáhlé žalobě žalobkyně napadá některá skutková zjištění žalované a právní závěry žalovaného i správního orgánu I. stupně. Popírá tvrzení žalovaného, že správnímu orgánu I. stupně nebylo známo, že studuje kombinovaný bakalářský program na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Správní orgán I. stupně ji zaevidoval do evidence uchazečů o zaměstnání teprve po důkladném prověření povahy jejího studia.
Ze žaloby lze dovodit, že žalobkyně napadá rozhodnutí žalovaného ve dvou bodech:

1. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně je nezákonné proto, že o jejím vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání a o odejmutí hmotného zabezpečení bylo rozhodnuto se zpětnou platností.
2. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně je nezákonné proto, že bylo nesprávně aplikováno ustanovení § 7 odst. 3 zákona o zaměstnanosti, že úmyslně mařila součinnost s úřadem práce při zprostředkování zaměstnání,

a žalovaný tyto vady, které vytýkala ve svém odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, nenapravil. Žalobkyně se domáhá i zrušení rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě opakuje skutkový stav, jak byl zjištěn ve správním řízení. Uvádí, že žalobkyni bylo zprostředkováno vhodné zaměstnání a důvody, které uvedla v žalobě, nejsou vážnými důvody, pro které by mohla odmítnout zprostředkované zaměstnání. Uchazeč o zaměstnání nesmí klást na zprostředkované zaměstnavatele žádné požadavky, které by byly důvodem pro nepřijetí do vhodného zaměstnání. Takové jednání je úřadem práce kvalifikováno jako úmyslné maření součinnosti s úřadem práce podle § 7 odst. 3 zákona o zaměstnanosti a může být důvodem pro vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání. Žalobkyně v žádosti o zprostředkování zaměstnání potvrdila svým podpisem, že v současné době jí nebrání žádné skutečnosti v nástupu do zprostředkovaného zaměstnání. Každý uchazeč o zaměstnání se musí řídit pokyny úřadu práce, o kterých je řádně poučen a jednou z jeho povinností je, že nesmí mařit možný nástup do zprostředkovaného zaměstnání. Žalovaný je přesvědčen, že k pochybení došlo jednáním žalobkyně a nikoliv nesprávným správním rozhodnutím. Navrhuje zamítnutí žaloby.

Žalobkyně v replice rozebírá skutkovou podstatu úmyslného maření součinnosti s úřadem práce a dochází k závěru, že se ničeho takového nedopustila. Skutečnost, že rozhodnutí o jejím vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání je retroaktivní, způsobuje absolutní nicotnost, resp. neplatnost takového správního rozhodnutí.

Vrchní soud v Praze věc neskončil do 31. 12. 2002, takže ji převzal a dokončil Nejvyšší správní soud (§ 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“) v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. (§ 130 odst. 1 s. ř. s.). Se souhlasem účastníků věc rozhodl bez jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil:

V projednávané věci byla žalobkyně zařazena správním orgánem I. stupně jako uchazečka o zaměstnání dne 8. 1. 2001. V evidenčním štítku uchazeče o zaměstnání je uvedena poznámka „dálkově studuje“. Téhož dne žalobkyně podepsala tiskopis „žádost o zprostředkování zaměstnání“, v němž mj. potvrdila, že v současné době jí nebrání žádné skutečnosti v nástupu do zprostředkovaného zaměstnání.

Dne 30. 5. 2001 žalobkyně obdržela od správního orgánu I. stupně doporučenku pro firmu P. E. v Brně s pracovním zařazením jako administrativní pracovnice. Dne 1. 6. 2001 tato firma na tiskopisu doporučenky uvedla: „Nebyl přijat z důvodu studia na právnické fakultě, nelze upravit prac. dobu (sl. Č. potřebuje volno každé pondělí)“.

Dne 5. 6. 2001 správní orgán I. stupně vyhotovil protokol o zahájení správního řízení podle § 18 správního řádu ve věci vyřazení uchazečky z evidence a odnětí hmotného zabezpečení, protože podle zjištění tohoto správního orgánu do shora uvedeného zaměstnání nebyla přijata z důvodu studia. Žalobkyně byla poučena o svých právech podle § 33 odst. 1 a 2 správního řádu a protokol podepsala.

Správní orgán I. stupně dne 6. 6. 2001 rozhodl, že žalobkyně se podle § 7 odst. 3 zákona o zaměstnanosti vyřazuje ode dne 1. 6. 2001 z evidence uchazečů o zaměstnání a od stejného data se jí odnímá hmotné zabezpečení podle § 14 odst. 1 písm. e) téhož zákona. Důvodem je úmyslné maření součinnosti s úřadem práce při zprostředkování zaměstnání. Rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 13. 6. 2001. Z odůvodnění rozhodnutí je patrno, že podnětem pro jeho vydání bylo nepřijetí žalobkyně do pracovního poměru u shora uvedené firmy proto, že studuje a potřebuje každé pondělí volné. Správní orgán I. stupně dovodil, že studium je ryze soukromou záležitostí žalobkyně a nelze k ní při zprostředkování zaměstnání přihlížet. Tímto jednáním žalobkyně úmyslně mařila součinnost s úřadem práce při zprostředkování zaměstnání.

Žalobkyně v odvolání zásadně nesouhlasí s výkladem pojmu „úmyslné maření součinnosti s úřadem práce při zprostředkování zaměstnání“, jak jej vyložil správní orgán I. stupně. Dále poukazuje na to, že byla vyřazena z evidence uchazečů o zaměstnání od 1. 6. 2001, ale rozhodnutí o tom jí bylo doručeno 13. 6. 2001, takže toto rozhodnutí budí zdání retroaktivity.

V rámci šetření k odvolání žalobkyně uvedl vedoucí odboru zprostředkování zaměstnání správního orgánu I. stupně, že žalobkyně „při zařazení do evidence uvedla, že dálkově studuje.“

O odvolání rozhodl žalovaný tak, jak je uvedeno shora.

Žaloba je důvodná.

K prvé námitce žalobkyně o zpětné působnosti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, je třeba uvést, že toto rozhodnutí bylo vydáno dne 6. 6. 2001, žalobkyni doručeno dne 13. 6. 2001, avšak z evidence uchazečů o zaměstnání byla vyřazena a hmotné zabezpečení jí odňato od 1. 6. 2001, tedy zpětně.

Rozhodnutí, které vydal správní orgán I. stupně, je rozhodnutím, kterým se ruší právní vztahy nastolené zařazením žalobkyně do evidence uchazečů o zaměstnání a rozhodnutím o přiznání hmotného zabezpečení. Nejedná se tedy o rozhodnutí deklaratorní, nýbrž o rozhodnutí konstitutivní. Z povahy takového rozhodnutí plyne, že nemůže rušit dříve založené právní vztahy zpětně, s účinností před vydáním rozhodnutí.

Správní orgán I. stupně patrně vycházel z odlišného právního názoru a žalovaný se námitkou žalobkyně nezabýval.

Rozhodnutí odvolacího správního orgánu (žalovaného) je tak stiženo vadou řízení podle ust. § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Nejedná se však v daném případě o nicotné rozhodnutí, jak dovozuje žalobkyně, neboť bylo vydáno v rámci pravomoci a působnosti žalovaného správního orgánu.

K druhé námitce žalobkyně, že v jejím případě se nemůže jednat o úmyslné maření součinnosti s úřadem práce při zprostředkování zaměstnání ve smyslu § 7 odst. 3 zákona o zaměstnanosti, uvádí soud následující:

Podle tohoto ustanovení může být uchazeč o zaměstnání vyřazen z evidence ze dvou odlišných důvodů. Podle prvního tehdy, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání, podle druhého tehdy, jestliže úmyslně maří součinnost s úřadem práce při zprostředkování zaměstnání.

Prvý důvod nepřichází v úvahu, protože žalobkyně do vhodného zaměstnání neodmítla nastoupit, naopak nebyla potencionálním zaměstnavatelem přijata; ostatně tento důvod ani tvrzen není.

Pokud jde o druhý důvod, ten je v praxi správních i soudních orgánů poměrně častý a je již vytvořena stabilní judikatura k jeho výkladu. Za maření součinnosti je zpravidla považováno takové jednání, kdy se uchazeč bez řádné omluvy nedostaví na úřad práce ve stanovený termín, nebo nedostaví-li se uchazeč po vystavení doporučenky bez řádné omluvy k určitému zaměstnavateli v určený den, případně uvádí-li v žádosti o zprostředkování zaměstnání nepravdivé údaje.

V projednávané věci žalobkyně tvrdí, že se vždy na úřad práce podle jeho výzvy dostavovala, dostavila se v určený den i k potencionálnímu zaměstnavateli. Tyto skutečnosti jsou mezi účastníky nesporné a podložené obsahem správního spisu. Z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně se podává, že za úmyslné maření součinnosti s úřadem práce při zprostředkování zaměstnání považuje to, že nebyla přijata na doporučené místo, protože uvedla, že studuje a potřebuje pracovní volno. Žalovaný se touto částí odůvodnění k námitce žalobkyně v podstatě nezabýval a ani on nezdůvodnil, v čem spatřuje naplnění druhého důvodu ustanovení § 7 odst. 3 zákona o zaměstnanosti, zejména musí-li se jednat o úmyslné maření součinnosti. Soud navíc ani nepovažuje za věrohodné tvrzení žalovaného, že úřad práce nebyl o studiu žalobkyně předem informován, protože je to v rozporu s obsahem správního spisu.

Napadené rozhodnutí je tedy v této části též zatíženo vadou řízení podle ust. § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Nejvyšší správní soud je proto pro výše uvedené vady řízení podle ust. 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

V dalším řízení je žalovaný vázán výše uvedeným právním názorem (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

Žalobkyně měla ve věci plný úspěch a proto jí soud přiznal náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložila (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Tyto náklady spočívají v náhradě hotových výdajů a v odměně advokáta. Podle § 133 s. ř. s. přísluší advokátovi odměna za zastupování v částce 3500 Kč (§ 11 vyhlášky č. 484/2000 Sb.), náhrada hotových výdajů v částce 150 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) a náhrada zaplaceného soudního poplatku ve výši 1000 Kč. Částku celkem 4650 Kč uložil soud zaplatit žalovanému zástupci žalobkyně do 15 dnů od právní moci rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. července 2004

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu